

тяване". Както е известно, понякога незнанието освобождава от комплекси, отстранява проблема за отговорността, сменя бремето на историческата виновност и непълноценност, поради което придава на субекта му известна "свобода", спонтанна пластичност и амбивалентност на неговите прояви.

Друг е въпросът, в каква насока може и се развива при циганите тази "свобода", пластичност и амбивалентност, - още повече като се има предвид, че те живеят сред другите като "други", като "пришълци", тоест, като хора, които не се чувстват особено обвързани с "другите", с техните еталони и норми на мислене и поведение, с техния начин и стил на живот.

Втората причина за пластичността и мобилността на ромите е свързана с особеностите на тяхната проява в историческите събития и процеси в страната, където те се заселват трайно. Така например, по време на османо-турското робство над балканските земи циганите били принуждавани да се ангажират с дейности, които накърнявали техния етнически и социален престиж, водели ги до конфронтиране с местното население. Подложени на икономически, религиозен и друг натиск част от циганите били въввлечени в репресивни дейности против борците за независимост и освобождение от чуждо иго. Някои цигани дори трябвало да поемат "черната работа" в това отношение - доубиване на ранените, преследване на разпръснатите чети и други подобни. Тези и подобни на тях прояви вече мотивират (особено в някои региони на Балканите и по-специално в отделни поселения в нашата страна) особено отношение към циганите като цяло, като етнически и социален облик. Оттук и нежеланието в някои среди на близките и потомците на пострадалите и загиналите да приемат циганите като нормална съставка на народа, като етническа общност, свободна от вина и отговорност към него и родината му.* Макар и станали в миналото, тези факти и събития, и свързаните с тях негативни нагласи и оценки на

* И до днес още съществуват няколко селища (малки градчета или села), където никога не е позволявано заселването и приемането на цигани в тях. Наистина преходните метаморфози провокираха особени пробиви в това отношение. Така например, има вече прецеденти за селища, които от Освобождението не са допуснали в себе си турци или цигани, а сега вече да са с преобладаващо или дори изцяло турско/циганско население.